

Podavatel:
Sdružení Čechů z Volyně
a jejich přátel
Na Hřebenkách 20
150 00 Praha 5

O.T.

P.P.
101 712/2000
110 06 Praha 06

1 ks

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

10. výročí návratu černobylských krajanů do vlasti

U příležitosti 10. výročí reemigrace krajanů od Černobylu se uskutečnila dne 21. a 22. září v Jaroměři odborná konference na téma Re-emigrace krajanů ze zemí bývalého Sovětského Svatku do České republiky a 1. celostátní setkání krajanů od Černobylu.

Pořádala je Rada černobylských krajanů při Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR, městem Jaroměř, Univerzitou Hradec Králové a městským muzeem v Jaroměři. K záštiti nad celou akcí převezal prezident České republiky Václav Havel.

Velkorysé setkání se zúčastnilo kolem 250 osob včetně hostů. Mezi nimi byli i hosté ze Slovenska a Ukrajiny.

Konference proběhla dne 21. 9. 2001. Historikové, etnografové, psychologové, pracovníci státní a komunální správy, aktivisté SČVP analyzovali adaptaci a integracní procesy předsídlenců z bývalého SSSR.

Celostátní setkání dne 22. 9. 2001 předcházela ekumenická bohoslužba – pietní vzpomínka na krajanů, kteří padli ve dvou světových válkách, a kteří se zde obětmi totalitních režimů a černobylské katastrofy. Ekumenická bohoslužba se zúčastnil arcibiskup Pražský a Českých zemí Kryštof, Mons. Josef Tajchl – katolický kněz z farnosti Josefov a pravoslavný kněz arciděkan Jiří Tomášek.

V doprovodu dechovky se uskutečnil slavnostní průvod krajanů ulicemi pevnostního města k místu konání celostátního setkání krajanů – Důstojnické besedy pevnosti Josefov. Setkání zahájil předseda Rady černobylských krajanů doc. Boris Iljuk, Csc.

Prezident ČR Václav Havel ve svém dopisu, který předal účastníkům setkání zástupkyně kanceláře prezidenta republiky PhDr. Helena Dluhošová, srdečně pozdravil krajany (dopis je zveřejněn dalej).

Svůj pozdrav adresovali krajanům na setkání přítomní hejtman královéhradeckého kraje Ing. Pavel Bradík, starostka Jaroměře Ing. Jirina Jelinková, arcibiskup Pražský a Českých zemí Kryštof, rada velvyslanectví Ukrajiny v ČR Jevhen Perebyjnis. Velkým estetickým zážitkem pro všechny účastníky byl koncert zákuk ze ZŠ v Jaroměři-Josefově. Do ranních hodin s hudebou a tanecm počkovala neformální komunikace krajanů a hostů.

Jednotlivé projevy účastníků obou akcí budou zveřejněny v některém z dalších čísel Zpravodaje. Materiály obou akcí budou vydány ve sborníku.

O průběhu konference a 1. celostátního setkání krajanů od Černobylu informovaly sdělovací prostředky, republikový a regionální tisk, rozhlas a televize.

*Dopis prezidenta republiky:
V Praze dne 20. září 2001*

Účastníkům prvního celostátního setkání krajanů od Černobylu

Vážení přáteli,

shromáždili jste se ke slavnostnímu setkání, aby si společně připomněli význačné výročí: uplynuly již deset let od chvíle, kdy začalo přesídlování českých rodin z oblasti Černobylu do historické vlasti, České republiky. Dovolte mi, abych Vás všechny při této slavnostní příležitosti srdečně pochloubil.

Vážení, že dívery, s kterou jste se obrátili o pomoc k občanům země, znamenají místo narození vašich rodičů nebo dokonce davných předků.

Velmi mne těší skutečnost, že jste si po dobu, dalesko od vlasti svých předků, uchránilí vědomi soudobězitosti s českým národem, dokázali jste si zachovat znalost materšského jazyka i české kultury. Oceňuji vše, co jste vykonali pro dobré jméno českého národa v zahraničí.

Nepochybují o tom, že pro vás nebylo nijak lehké opustit zemi, kde jste se narodili a vyrůstli. Vím, že jste zažili mnoho těžkých chvil, a také přechod do nových poměrů po přesídlení byl náročný. Tim více si všářím toho, že jste dokázali překonat všechny obtíže a vybudovat si zde novou existenci. Mě ocenění patří i těm, kteří vám v začátcích vašeho nového života v historické vlasti podali pomocnou ruku.

Věřím, že dnes je již Česká republika domovem pro vás i vaše děti. Přejí vám mnoho šťastných let.

Václav Havel

Výnatek z úvodního slova předsedy Rady černobylských krajanů doc. Borise Iljuka při zahájení 1. celostátního setkání krajanů od Černobylu dne 22. 9. 2001

Vážení krajani, vážení hosté, dámy a pánové, v lidském životě jsou události, jejichž význam a hodnota se výrazně projevuje s odstupem času.

Takovou událostí v životě krajanů od Černobylu byl návrat na území jejich předků.

Před deseti lety se uskutečnil sen 4. a 5. generace

Adresá

8/2001

ročník 11

většiny ukrajinských Čechů ze zóny postižené Černobylem. V roce 1991 byla zahájena humanitní akce – návrat do vlasti. Iniciovala ji Společnost J. A. Komenského na Ukrajině.

Jsme velice vděční panu prezidentu Václavu Havloví, který tuto iniciativu bez váhání podpořil.

V letech 1991-1993 se 1806 krajanů z radioaktivitou zamofréne černobylské zóny vrátilo do České republiky, a usidlili se v různých lokalitách.

Jménem Rady černobylských krajanů a organizačního výboru zahajují 1. celostátní setkání krajanů od Černobylu k 10. výročí jejich návratu na území historické vlasti.

Zpracovali: V. Dufek a M. Nečasová

Český Malín -

Lidice volyňských Čechů

K článsku z minulého čísla uveřejňujeme ještě část projektu p. Jaroslava Chudoby:

Vážení přáteli, včátní hosté, draži krajané, stojíme s vánmi na posvátném pro nás místě, k němuž přicházejí i mnozí,

aby se tu v tiché vzpomince

poklonili světlé památky mučedníků.

Německý zločin v Českém Malíně

spáchal 13. července 1943, nesmí být nikdy zapomenut, tak jako nebude zapomenut české Lidice a Ležáky, berlskou Chatyň, francouzský Oradour a stovky ukrajinských vesnic a měst

v zářezu ukrajinského Malina,

které se staly obětí nacistického teroru

za druhé světové války.

Již 58 let uplynulo od toho osudného dne, kdy do šera apatické lhostenosti,

do noci smrtu a bezadné

zaplálo krvavou září

světlo hořícího Českého Malina.

Zazářilo zložitým světlem

a rudou záplavou lehlo na šíry kraj.

Celou českou Volyní na Ukrajině

otřásla zpráva o vypálení této obce

a vyvráždění všechny její obyvatelstva.

Pod ranami surových vráh a v ničivých plamenech zahynuly 374 oběti,

muži, ženy, starci i děti včetně nemluvnat.

A tak i jméno Českého Malina

vstoupilo do historie druhé světové války,

té nejstrášnejší v dosavadních dějinách lidstva,

vytvořeného hitlerovským Německem do zrůdných forem fašistických,

nacistických, gestapáckých,

koncentračníckých,

jejichž symbolem se stala Osvětim.

a genocida občanů židovské národnosti téměř ze všech států Evropy. Ta válka si vyžádala na 50 miliónů lidských životů způsobila nepředstavitelné materiální ztráty a nevyčititelné hmotné škody, bezmítne utrpěni miliony nevinných, znehodnocení právních norem, mrvatelská zásad a hodnot lidského společenství především v Evropě.

Své zhoubné stopy zanechala i na všech ostatních kontinentech naší krásné modré - ale ne příliš moudré planety Země.

21. června byla uveřejněna v tiskovém orgánu Českého svazu bojovníků za svobodu Národní osvobození výzva, kterou podepsali předseda a tajemník Kruhu občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí - univerzitní profesor PhDr. Jaroslav Valenta, DrSc. a PhDr. Pavel Macháček:

Vážení přátelé, žádná krajanská větve českého národa v zahraničí neprzopříli tak pohnut osudy jako Češi z Volyně. Jsem však dle mimofádné události, o nichž se chci zmínit, a dvě punti místa, k nimž v úctě a pokroku směřují dnes naše myšlenky, vzpomínky a kroky. Tím prvním je Dukešský bojště. Tím druhým je místo, na němž kdysi stával Český Malín - Lídice volyňských Čechů. Masarykovu univerzitu v Brně vydala nedávno závěrečný - 3. díl Dějin volyňských Čechů, jehož autorem stejně jako dvojí predchůdce je doc. PhDr. Jaroslav Vaculík, Csc. Ve fotografické příloze na posledních stránkách knihy je uvedena informace o tom, že Svatý Čechů z Volyně v Žatici připravil na den 12. a 13. 7. 1947 celostátní oslavu návratu volyňských Čechů do vlasti u příležitosti vzpomínky na Český Malín, a že za účasti ministra národní obrany arm. gen. Ludvíka Svobody bude vykonán jejich slib věrnosti republice.

V zájmovém téma Volyně Svatý Čechů z Volyně „Věrná stráž“ je o tom úvodník pod titulem Tak slibujeme, v němž se uvádí, citují:

„Tisice volyňských Čechů se shromázdily 13. července v Žatici, aby v den 4. výročí tragédie Českého Malína při svátku památky jeho mučedníku a při památkě všech bratří, kteří padli za svobodu vlasti, slibili věrnost republice Československé.“

Oslava byla krásnou manifestací lásky a oddanosti klavé státu, prezidentu dr. Eduardu Benešovi, vládě republiky, ministru národní obrany arm. gen. Ludvíku Svobodovi a také projevem věrnosti tem idéálům, které nás vedly do boje a kvíťového.

Přítomnost milovaného a cíleného ministra národní obrany arm. gen. Ludvíka Svobody, který z pověření prezidenta a vlády ČSR přijal slavnostní slib věrnosti, dodala celým oslavám důstojný ráz, povznesele jejich význam a utvrdila volyňské Čechy v přesvědčení, že není a nebude zapomenuto jejich zásluh a oprávněných požadavků. Přítomnost nejvyšších zástupců církvi svědčila o jejich upřímném zájmu a kladnomu poměru k Volyňským.

Oslava byla velkým svátkem volyňských Čechů. Byla syntézou radosti ze žasného návratu domů a vědomí bolesti a utrpení, jimž byl tento návrat vykoupen. Celý počátek oslav byl důstojným vyjádřením tohoto souznení radosti a utrpení, bolesti a naději.

Když předseda Svatý Čechů z Volyně škpt. Vladimír Mesner přečetl formulí slibu, tisice shromázděných odpovídely jednohlásně: Slibujeme!

Věrime proto, že slib, který byl také formálním výrazem a potvrzením věrnosti již prokázané,

bude závazkem, o jehož splnění není a nebude pochybností. Věrime, že tento závazek bude splněn tak, jako byly vždy splněny všechny závazky, které jsme na sebe dobrovolně vzali, když vlast zavolala. Věrime, že důveru prezidenta republiky, vlády a „otce“ volyňských Čechů, ministra národní obrany arm. gen. Ludvíka Svobody, si zachováme, že splníme všechna očekávání, a jméno volyňského Čechů se tak stane synonymem věrného stráže vlasti. „Tak slibujeme!“

Potud úvodní článek z Věrné stráže z 25. července 1947.

Cokoli tomu mohe dnes dodat? Snad jenom to, že s polity opřávněné hrドsti můžeme s odstupem více než půlstoletí prohlásit, že se tak skutečně stalo.

Jaroslav Chudoba, Žatec

Bohemec je 95 let!

(Redakce se rozhodla uveřejnit na počestnou výzvu s tímto titulem, který vysel v čísle 11/2000 věstníku *HLAS BOHEMICKÝ*)

V srpnu 1905 v dolině bezejmenného přítoku řeky Číželky v Ananěvském údolí Chersonské gubernie Ruského císařství (nyní Vradějovský okres Mykolajivské oblasti na Ukrajině) založili vesničku nazvanou Bohemka potomci polohorských evangelických exulantů původem ze Zelova v Polsku a evangelici z České bratři Ignác Andrš, Frídrik Hora, Frídrik Jelínek (1867-1957), Pavel Poláček (1879-1957) a František Zlamík (1868-1933) s rodinami.

Uz to ráz, když do Bohemky přišel Vilém Rejchrl (1835-1910), řečník ze Zelova, písman, kantor a malíř, vznikl reformovný sbor, který existoval do r. 1962, kdy byl donucen sovětskou vládu zakázán. V letech 1910-1962 bratři sloužili jak kazatelé Václav Pujsman (1878-1952) a Vilém Pujsman (1896-1967) a potom do r. 1992 František Nechuta (1892-1965), Ludvík Jersák (1893-1968) a Amálie Jersáková (1913-1998), r. Vintrová. Po vzniku nezávislé Ukrajiny (24. 8. 1991) i vloni 1992 sbor byl obnoven jako český nezávislý evangelický bratrský sbor. Laickým kazatelem byl zvolen bratr Josef Jančík, rodák z Bohemky. České evangelické církve a organizace nikdy nezapomínaly na ty, kteří odlesli z vlasti pro víru. O bratry v Bohemce se starala Česká evangelická reformovaná (1908-1914), Kostnická Jednota (1908-1937) a od r. 1922 s přestávkou v letech 1933-1991 se stará Českobratrská církev evangelická (ČCE). V jejich zastoupení Bohemku navštívili v letech 1908 a 1909 farář František Prudký (1872-1939) z Olomouce, v letech 1911, 1922 a 1923 diakon Rudolf Šedý (1873-1970) ze Svebohova a v r. 1914 farář František Bednář (1884-1963) z Klobouk. Tento kož, Tostická Jednota zajistila po Bohemku učitele Emila Drobňáka (1919-1921) z Nosilova a přičinením vikáře Rudolfa Sedého, vzala r. 1923 mas. Studie Čech deset září z chudých rodin a společně s ČCE pomohla Bohemce přezlat hild (1921-22, 1932-33). V r. 1991, kdy Bohemku navštívil farář Miloslav Čejka z Hlinska, se vztahy s ČCE obnovily, jsou pravidelné a prospěšné. V srpnu 1994 navštívil Bohemku bratr synodní senior ČCE Pavel Smetana a 28. 8. 1994 ordinoval bratra Josefa Jančíka ke službě Slova a svatosti, rovněž byl položen základní kámen ke stavbě evangelického kostela, zvoleno starověst a kurátor římsk. J. H. Far. Této akce se zúčastnil také Mgr. Pavel Máša, první vysvětlancem ČR na Ukrajině. Kurátor, kazatel, jejich rodiny a většina bratří se za významné finanční pomoci ČCE zasloužili o stavbu prvního českého evangelického kostela v nezávislé Ukrajině - Betlémské kaple. Za přítomnosti bratra synodního seniora ČCE Pavla Smetany byla Betlémská kaple 20. 10. 1996 posvěcena. Současně byl ordinován ke službě Slova a svatosti druhý presbyter Ludvík Švejdík. K této události zaslal pozdravný dopis také prezident ČR Václav Havel. Do posvěcení Betlémské kaple se konala bohoslužebná shromázdění ve světnicích domů některých bratří

(1906-1962), ve škole a domě kultury (1992-1996). Jako hlavní bohoslužební knihy se používaly Bible Krátká, zpěvník Hafra Sionská a Kancionál. Nyní se používá také ekumenický překlad Bible a Evangelický zpěvník. Po obnovení pravého církevního řádu a historické paměti na slavnou bratrskou minulost vyhověl ČCE žádostí bratři a vyslal do Bohemce mladé bohoslovce z České. V období 1995-2000 v Bohemce sloužili David Balcar, Aleš Mostecký a Daniel Heller. Koordinátorem spolupráce se sborem v Bohemce jmenovala ČCE v r. 1997 Mgr. Petra Brodskáho.

(Pokračování příště)

Recenze

Ve Zpravodaji SCVP byla doporučována publikace „Sfnetnutí věků“ od J. Lanceringera. Přiběh této knížky je situován do období, které začíná druhou světovou válkou a končí krátce po ní. Zábývá se osudem lidí, zejména z řad mládeže, žijících na Volyni, v bývalý východní části Polska. Její autorem je zdejším studentem, který lidi předvádí životní příběhy studentů, kteří byli v důsledku obsazení východní části Polska Rudou armádou a připojení tohoto území k SSSR umozněno studium na střední škole. Finanční možnosti jeho rodiny by mu toto studium za polského režimu neumožnily. Knížka postavuje lidi život hlinářů a žardiny a několika dalších českých lidí a jejich ukrajinských sousedů v národnostně smíšeném prostředí. Velmi zdalek je popisována tamní přírodní scéna, takže čtenář měří vzdálu k krajinu a jejímu probrému. Poměrně věrně je vylíčen i časový důsledek událostí, které souvisejí s vypuknutím války a jejím průběhem. Některým drobnějším chybám by se autor vyhnul, když nahle náležel do encyklopédie. Tak např. před vypuknutím 2. světové války nemohl nikdo zapnout tranzistorové rádio, protože tranzistor by vynezařel a po něm. Rovněž nemožna polská běžence před obsazením Volyně Rudou armádou zdrží zpráva o pádu Varšavy. Volny byla obsazena r. 17. 12. 1941 a Varšava kapitulovala až 27. září. Nejvýznamnějším nedostatkem tohoto díla je však to, že celý příběh je prolnut sovětským vlastenectvím. Přamení to zdejším v důvěře autora za možnost studia na sovětských školách. Většinu ukrajinského národa podcevourovává sovětské vlastenectví, avšak skutečnost byla i na východní Volyni naprosto jiná. Počáteční zdrcující nedůplývky SSSR po zahájení německého útoku byly dle dnešního momentu překvapené (i když autor samotný toto překvapení dost pochybuje), ale především nechuli bránil systém, který krutě jednal s vlastními občany. Stačí jen připomenout obrovský hladomor mezi využívaným začátkem třicátých let v důsledku násilné kolektivizace. Zemělze tenkrát hladem nekilomíry sovětských občanů. Další strach ze státní mocí využívaly neuměrně tvrdý tresty za výkony, když kajikové projekty nesouhlasila, vysídlování na Sibíř do gulagu, hromadné politické procesy, chytření v armádě, před vypuknutím války byla postihena elita velitelstva sboru Rudé armády. Tento strach z represi komunistického systému si přivezl s sebou i čestí reemigranti z východní Volyně. Tepřev nejdůležitější zacházení nastínil se sovětskými zajatci (u Kijeva se začítěm války houfně vzdalo do zajetí asi půl milionu rudoarmějců) nevyběz podnito rudoarmějce o kbranci. Dopomohla k tomu i propaganda, vyzdvihující ruské vlastenectví, odskazy na historické tradice ruské armády, zavedení důstojnických hodností většině nočního náramenku apod.

V knize autor sice místy poukazuje na „nedostatky“ sovětského systému. Nejdále se ale jen o „nedostatky“, nýbrž o zásadní a někdy celého komunistického systému. Za hladomor v galuzích zahyne až asi dvakrát více sovětských občanů než během války s nacistickým Německem. Skoda jen, že totiž pěkné dilo, které je možno zařadit téměř do literatury faktu, je ideologicky přistupem autora znehodnocováno.

Ingr. Václav Petříček, Csc.

Konečně...

Stále mám v paměti průběh 2. světové války. Vybavuj si strach o tatinku na frontě, poměry doma, kdy nebylo často nejen v noci, ale ani ve dne. Vidím mámou, která musela zastát práci za dva muže a ještě mít na výchovu děti.

Když jsem se po válce všichni sešli v nové vlasti, byli ti naši tátovi pořádně poznamenáni šítrapami z fronty. Celou dobu po válce se o tyto lidi nikdo přiliš nezajímal. Nedostavovalo se ani morálko ocenění, ani hmotného zabezpečení. Až nyní, po mnoha letech, kdy jich již muhoň neni mezi námi, přišlo konečné ocenění formou finančního odškodnění. Ministerstvo obrany rovněž poskytuje příspěvky na lázeňskou léčbu a rekreaci odborající a jejich manželec. Nechápu však, proč se tyto příspěvky nevzahrazují i na vdovy po účastníkům období. Ty byly po čtyř život oporu svých mužů, kteří v důsledku válečných šítrap neměli život zrovna jednoduchý.

V současné době vznikla nový zákon o válečných veteránům. Kromě toho, že je upřesněn pojem „válečný veterán“, tam je pamatovalo i na určité sociální výhody lidí, kteří byli ochotni bránit svou vlast se zbraní v ruce, nebo se podílet na zajistění bezpečnosti lidí i v končinách vzdálených od vlastního domova. I když se zpožděním, dostává se jim ocenění jak morálko, tak i hmotného.

Nyní mám zase obavy z toho, abychom opět neproznali podobné šítrapy a neměli strach o osudy svých blízkých. Nové tisíciletí nezačalo zrovna poklidně. Svět se změnil a nebezpečí, které vzniká na druhém konci světa, není od nás příliš vzdálené.

Je dobré, že nás stále nezapojují na válečné veterány. Přejí jim, aby mohli dožít svého vklidu, aby byli dobře hmotně zabezpečeni, aby měli své blízké stál kolém sebe. Ale ze všeobecného si přejí, aby se okrùl válečných veteránů už nemusel rozšťovat, aby už nikdo z našich blízkých nemusel se zbraní v ruce bránil náš klid. Abychom mohli ty letos, ale i všechny nastávající vánocně svátky prožít opravdu jako svátky klidu a míru.

Emilie Simánková, Hofesedy

Babička volyňská...

Jaro je tady! Malina se Stračenou v chlévě nervózně podupávají. Jdui lotem poprvé na pastvu a už určitě cítí v vzduchu vlnu červené trávy. Před bouchancí pěsti do vlastních zad rozpravidl kreví v babičce. Narychlí se zhefne roznárodnou fufajku, která dosud visela na pádu, aby měla „luft“. „Vede se jistě říkne“, ujistí babička sama sebe. Stračená a Malinu přichází společnost. Další kravka s černým tělem a bílou hlavou - vypadá jak je fraku. „Proč je tak potupně spoutaná?“ ptám se tím. „Holt, teď si nemůže moc vyskakovat ani kráva“ dí malířkou Čmoudy se spokojeným tísňevem. Chce využít přítomnosti babičky a na pastvu čistě. Proto si nese pod paži objemný svazek. Vidina sladkého románského mezi husopaskou z chaloupky pod Troskami a bohatým mládežencem z Prahy ji pohnání vpřed. Ani krávy, ani my vás nevyměří z mýr babičku. Krážlivem stále stejným tempem, ponaučal ale jistě k čili.

Ted je náš cílem potok, nebo spíše potůček, množství štvanat zelený tráv a daňka vykolaných vrb, v jejichž samotném jádru hnidi divoce kačeny. Rozplývám se v té nádhěře a tichu. Milí i babička, kteří v své. Vede kravky podél potoka, občas postojí a zahledí se do díly. Možná z tam, kde slunce ne a ne zapadnut, kde zem je tak šírá, že oko dohlédne k němu samotnému. Já hledim do oka Malinou. Je překrásná. Mit taková oči! Vom zbrdou moji fantazii příšerný jekot stěnáky Leninových spisů. „Ježíš marija!“ To polei v babičce. „Já se s tím táhnu takový kus cestu! Ježkovich voř! Jen počekej, já vám toho bolheviku omátlis o blau!“ ukončí proslov zchvácená stěnáka. Spisy dostávají křídla a při páru na zem poohlídali nechápající Leninovu tvář. Naznací ale nejdřív, pleteč je Stračena a Malinou. Čmoudou ne. Ta se sed misto cíti venuje své majitelce. Vroucím olizutním tváře ji projevuje svou úcta- Pak

se přidá ke svým družkám, kterým asi Leninovy myšlenky dorazily do „knby“ a začali jankovat. Ten tam je božký kálek. K slibovanému ublížení na zdraví při návratu z pastury nedojde. Kniba je sezraň. K mordu se ale picej jen schyluje. Babička milá polomena na prahu vchodovery dchádě do fufajky a kříčí: „Já ti dámu, ty kanálku jedhal!“. Tomu sdílené dobré rozumí Stračena a Malinou a mizí v chlévě, aby neco neslizly. Z roztržené fufajky vypadlale na konocen pět myší. Jedna stará a čtyři mladé. Babička, dojatá svým krutým činem usedá na práh a o mrtvé myši a musíme postarávat my. Pochováme je tak stodolu. Čmouda, protože je ve fraku, bereme na obrad s sebou. Už potmě přizdobieme malý kopeček z hliny sedmikrásou a uklopíme silu zpátky. Měly také krásné oči! O kus dál vypukne ještě jednu jámu. Vložíme do ní zbytky Leninových spisů a pořádne je zahrabrem. Jistota je jistota! To se psal rok 1952.

„No, jo tak to bylo, svatá pravda!“ řekla by babička, kdyby.... L. Chrustinová

Jak se odvijel čas na Volyni...

V úvodu chci uvést na pravou míru vojenskou hodnotu měsíce srpna. Karl. Byl adjunkt. Bílá uniforma, zlaté kruhové náramenky, šavle zdobená drobnými.

Po jeho smrti, po vypuknutí rusko-rakouské války se rodina jeho sestry Františky, vzdálené Machačkové rozdrohla věci po něm zadít do domu a tak je bezprostředně schovat. Rakúšan totiž pochoptechně trestal odboj jako velezradu - smrti. Tento trest se vztahoval i na pozůstatků.

Františkini tenkrát žili v zámečku ve Vítovici nad Ikvou. Češi velmi dbali na vzdálení svých detí, můj otec a další tři Češi studovali na ruském gymnáziu v Lucku. Město Brody bylo rakouskou a Dubno volyňskou - tak blízko bylo Rakousko Volyni. Tak se stala válečným územím a bojštění. Tamější zděděná stavěná byvala velká a tužidlo často sloužila jako lazarety. Mnoho českých obcí bylo vypáleno a zničeno.

Po 1. světové válce se začalo znovu stavět. Rostly nové hospodářské usedlosti, např. při kopci pozemku, vystavět a zprovoznit slévárnu si navázaly ruční rektor Prokůpek, velkofenkel Fodorová a majitel pivovaru Žeman. Rodiny byly početné, takže obec se rozrostla o dorable římsku. Vystavěla česká škola, hasičská zbrojnice, obecní kulturní dům, obchod, slámková mlékárna, ledovna na chlazení a skladování mléka. A taky byl koupen zvon pro oznamování poledne a umíračku.

Tohle všechno bylo hotovo než jsem se v Krupěnici narodil.

První českým učitelem byl J. Vokračka. Polovina žáků byl Češi, dál Poláci, děti legionáři a zbytek Ukrajinci.

Po skončení docházky v této škole jsme já a Marie Rutova chodili do školy v Lucku. Bylo to Česká matečka Šolinská. My děti ze vzdálených vesnic jsme byly hraběny v internát. Stará babka Ruska nám varila k snidaní čaj ze samovaru, housky, rohlíky a oběd.

K učitelskému senku tenkrát patřili: Farizek, Svoboda, Parma, Pichtová, Kucová a Pařízek, náboženství učil pravoslavný kněz. Kupcová byla Češka ze Zelené, Jaroslav Parma byl z Františkova pod Radhoštěm. Milovali jsme jeho hodiny zpěvu, hrál krásnou na harmoniku. Děti měla samospásru, hráli jsme amatérské divadlo, měli jsme tiskovou radu vydávající časopis Poštad. Měl jsme tu čest být redaktorem. Po tehdejší době byl jistě ojedinělý nás doučován kroužek, kde jsme slabším pomáhali s četinou. Samozřejmě také fungovala „služba“ starající se o tabuli, pomacky... V podstatě jsme se tak učili organizovat i vše všechnu a obecně - byla to dobrá průprava. Všechny obce měly své členy v matici Šolinské v Lucku, čímž se podporovala solidarita, přátelství i vlasteneckost.

(Pračkárování povídání zase nedýk příští) Antonín Tomášek

Banderovský oficír

Ke konci války se o ničem jiném nemluvil, než o tom, že až skončí table vojna, pojedeme do Čech. Vojna dávno skončila, psal se rok 1946, ale do Čech se stále nejelo. Děvátka byla netrpělivá, protože se nemohla dočkat svých chlapců, kteří narukovali do „Svobodových armád“ a v Čechách už byli.

Netrpělivý byl i jistý mládežec v nejménovaném české obci na Volyni. Do armády ho nevezali, protože byl trochu „rukývatu“, ale zase ne tak moc, aby nemohl být dlehládcem ve mlyně. Ten mládežec byl velice ženitibychý, neustále se ptal otce, když už se bude ženit, a pokudžel slyšel stejnou odpověď, že až v Čechách. Svůj svobodný stav snášel asi skutečně též, protože si stěžoval, že tatínkovi se leží říčka, když má maminku. Jednoho dne, když už měl toho silování dost, vzlal ve vlastních rukou. Na Velikonocu roku 1946 se oblékl do světelního a odesel z domova. Rodiče po něm pátrali marně. V té době přivedli do lvovské věznice příslušník. Vyšetřovatel, kterému nováček přidělil, si mnou radost ruce a v duchu už viděl povýšení na všechny otázky odpovídající kladně a vyšetřovatel se zdálo, že si pravdovlomnosti chce snížit výši trestu. Nezajímala ho tolik národnost nebo bydlisko jako příslušnost k banderovcům, ke které se začlenil rovněž přiznal. Právě se ho tedy, zda byl dlejším, a znovu uslyšel odpověď: „da, da.“ Totéž odpovidal na otázky, zda držel milionáře a důstojníky bezpečnosti, vyrávcel telegrafní sloupy, podpaloval kolchoz a sovětskou stavbu, vylupoval banky apod. Odovzděl byla pokáždej stejně: „da, da, ubíval, podžigal...“ Vyšetřovatel to jíž začalo být podezřel a svěřil se s výším problémem manželce. Manželka mu poradila, aby se do té obce, kterou vyšetřován uvádí, někoho posílal. Tak se stalo.

Do České obce skutečně přijel neznámý muž, který se kdekoliv vytápal na našeho hrdinu. Všechni svorně mu odpovídali, že je to naprostě nekdyšný prostěák. Aby byl ovšem propuštěn, museli rodice odevzdat „čhabar“ v podobě vodky a slaniny. Ženitibychý mládežec se tak dostal zase domů místo do Čech, kam se všé netrpělivosti o Velikonocích vydal. Ze světelného obléčení mu však, podle vyprávění jeho otců, zůstal celý jen límeč u zimníku, z ostatního zbyly jen čary. Když se ho doma ptali, proč na všechno výkřik, odpověděl, že slyšel, že se úředníkům nemá odpovádat.

Naokonec se nás hrdina spolu s ostatními přeje jen do Čech dostal. Dokonce se i ženě, ale manželství nebylo šťastné. Žil tedy nadále s rodicemi a zbytek života prožil v domově dědčeků. Dnes již klidně odpovídá na maříškovském hřbitově. Václav Kytl

si na posvícenských koláčích, hudba i případně tanec.

Vzhledem však k té nepředstavitelné, ofenzivné události 11. 9. t.r. v Americe a v souvislosti s tím naší solidární soustrastí k postiženým v této tragedii, byl program upraven ten, jak na historickou část - a po obědě - volnou diskusi a vzpomínání. Setkání se uskutečnilo 27. 9. 2001 od 10.00 hod. v prostorách Kasina kasáren Pod Radobylem za účasti 90 krajanů.

Program zahájil vedoucí regionu krajan Josef Kožák. Po uvítání přítomných omluvil pozvané hosty, kteří se z vážných důvodů a nemoci nemohli toho setkání zúčastnit. Od prof. Jaroslava Chudoby, který je toho času v nemocnici, tlumočil pozdrav a pěkné prožití posvícení. Spontánním potleskem bylo schváleno desetiletí profesory přání brzkého uzdravení. Dále přečetl této omluvným dopis historika doc. PhDr. Jaroslava Vaculíku CSc., který vyjádřil velké politování nad tím, že se z vážných důvodů nemůže naší slavnostní akce zúčastnit, na kterou se velmi těší.

Zahajovací projekcemi přednesl krajan Josef Kožák. Upozornil mimo jiné, že zejmána v našich vzpomínkách dvě dimenze. Jednu, tu radostnou, václavské posvícení a tu druhou, velmi složitou - nástup do osvobozených bojů v Karpathech. Vzpomínka na boje v Karpathech je současně vzdáním úcty našim krajanům, kteří polohuli své životy za svobodu Československa a tém, kteří po těžkých zraněních zůstali invalidy po celý život.

Referát k 5. výročí Karpatsko-Dukelské operace přednesl přímý účastník této bojů plk. v. v. Miroslav Novák. Nezapočutelné vzpomínky na toto období jsou stále téžek a bolestné, ale není možné nevpominat a nevzdávat čest a úctu tém, kteří v boji za svobodu vlasti položili svůj život a měli také nárok a touhu žít. Plk. v. v. M. Novák, jakel veřejně ženigatní jednotek oživel vzpomínky velmi zajímavým výkladem o tom, jakým hrozným nebezpečím v té válce byly miny. Nejenže byly běžné nezjistitelné, ale vzhledem k nesmírné různorodosti typů min a tím způsobu vzněcování bylo nutno typy rozpoznat dřív, než je bylo možno zneškodnit. Plk. v. v. M. Novák znám téměř neuvěřitelných 150 typů min a nástrah.

Tolik lidských životů zmařily ty záckréne zbraně! A to je jedna forma zříduňného zneužití lidéského umu a vynálezačnosti ve prospěch války.

Plk. v. v. M. Novák se zmínil o další také zářijové dimenzi, kterou se stalo to, "úterý 11. září 2001", kdy na nemávitelné dějství vstoupilo nejnebezpečnější druh zbraně a to bylo pohrdání lidským životem a sebevražedný terroristický útok, který svou nepoštřítelnou silou ohromil celý svět.

V diskuzi vystoupil zástupce regionu Frýdlant a sděloval mimo jiné dojmy a poznatky z návštěvy Volyně na Volyni. Konstatoval, že ukrajinskí hostitelé jsou k návštěvníkům z Čech vždy velmi přátelští a pohostinní, ale jejich život

tam vypadá dost neradostně. Je vidět hospodářský úpadek, často neobdelná pole, neudržovaná stavění, celkově ekonomický nedostatek, a to je v obci, která byla před válkou vzorem rozkvětu a kultury.

Další příspěvek do diskuze měl krajan od Černobylu prof. Ondřeje Hovorky mimo jiné o oslavě 10. výročí návratu Čechů od Černobylu do vlasti, o úspěšně se konzolidujícím životě v novém životním prostředí, ale také o problémech zejména v oblasti důchodových pohládkových občanů, kde zákonem nároky nebyly reálně døøesčeny, kdežto důchodové nároky nejsou uspokojovány.

V této diskuzi částeè programu vedoucí reg. Josef Kožák blahoøádil jubileum našeho regionu a zvlášť upozornil na krásné výročí 94 let Karla Štefánka z Teremna, bytem Soběnice a 95 let Josefa Hlušický z Volkova, bytem Litoñice.

Dále krajan J. Kožák podèkoval všem za hojnou úèast, za hojná èa a popøá èem zdraví, spokojený a pokojný život.

Když se na pravidelné schùzce výboru hodnotil prùbøeh této èake, bylo s potøeníem konstatováno, že přes všechny neprìzivné okolnosti v tomto èase, krajané přijeli v hojném poètu i ze vzdálenèejích regionù.

V dobøe, kdy naše védomy atakují hrùzné zprávy o lidské zlobě, nesmíselnosti, zločinem teroru, výstupujícím do vùleèených konfliktù, my, Češi z Volyně využíváme příležitost se znova sejet, vpoutat na chvíli z povídání tu tèekou souèasnosti a proøíti alespoø ve vzpomínkách to, co bylo tak jiné. Nejen na krásné mládí, které je vùzy krásné, ale i ty urèité ideály a zásady, ke kterým jsme byli vychováváni a které jsme se snažili cítit jako hodnotu nejvìtší, nezpochybnitelnou. To byla ta èistá atmosféra, která nás přivedla asi na naše krajancké setkání.

Organizátorùm této setkání, pro které je bohatá návštøeva akce odmènou za vymalozené úsilí, patří nás upfùmný dìk.

V. Suchopárová

NAŠI JUBILANTI ...

Region Mariánské Láznì

Michalí Alžbeta, 8. 7. 1936, Tachov. Bouduová Věra, 15. 7. 1926. Láďa. Kubík Fedor, 19. 7. 1941, Tachov. Vaníček Miroslava, 31. 8. 1931, Tachov. Úprava zápisu a titulní fotky

z a region J. Juhu

Region Moravský Krumlov

V našem regionu slaví v ëinu svá jubilea: 5. 10. ThDr. Miroslav Mužík z Třebíče - 80 let. 8. 10. Jaroslav Kroupa z Černého Lva, byt. Našimíèice - 89 let. 25. 10. Josef Beháv z Volkova, byt. Lodenice - 65 let.

Všem jubilantùm dobré zdraví, štøesí a osobní spokojenosť přejí z regionu

Èlenový výbor

Region Chomutov

4. 11. oslaví 80. narodeniny člena našeho regionu p. Božena Hanušová z Kupičova na Volyni v bytenu Chomutov.

Do dalších let hodnè zdraví a štøesí přejí z regionu

Jiøina Kacerová a A. Houšek

Region Rakovník

V první polovinì roku 2001 oslavily významná životní jubilea tito naši spoluobøane: Ludmila Alborevska -

68 let, Milostin. Jiøi Balada - 72 let, Kolešov. Halina Baladová - 63 let, Kolešov. Vladimír Brda - 81 let, Kryt. Marie Burešová - 79 let, Hořovice. Anastazie Cilecová - 83 let, Zderaz. Božena Franková - 71 let, Soseň. Anna Hanková - 73 let, Kotopék. Božena Herinková - 78 let, Kolesovice Marie Hejdová - 61 let, Kolesovice. Jitøina Hora - 71 let, Kasperské Hory. Antonín Hora - 71 let, Hořovický. Jiøi Novický - 71 let, Hofesedy. Antonín Umlauf - 74 let, Anna Jelinková - 83 let, Oráçov. Bohumila Marešová - 65 let, Šanov. Josef Kadavý - 78 let, Kralovice. Josef Knøt - 86 let, Jesenice. Jitøina Kolbeková - 69 let, Rakovník. Vladimír Kopaèinský - 79 let, Kamenné Zábrdovice. Antonín Koštal - 74 let, Jesenice. Emil Kracik - 77 let, Kralovice. Vladimír Kracik - 72 let, Jesenice. Andrej Krajcù - 73 let, Kralovice. Evženie Kuèerová - 71 let, Kolesov. Helena Kutková - 91 let, Rakovník. Mikuláš Lemoch - 76 let, Kolesovice. Marie Lenochová - 75 let, Kolesovice. Vladimír Lneníè - 75 let, Oráçov. Božena Modrova - 72 let, Knězeves. Anna Müllerová - 63 let, Praha. Marie Ridzonová - 72 let, Kolesovice. Marie Rotrnochová - 73 let, Nýzany. Mikuláš Röller - 80 let, Kolesovice. Emílie Rotkvice - 73 let, Hofesedy. Kvéta Tonseková - 75 let, Hořovický. Alexander Urban - 73 let, Hofesedy. Anna Pitrová - 71 let, Sanov. Anton Trnka - 67 let, Velká Lhotka. pl. Menzelová - 61 let, Rakovník. Libuše Rothová - 68 let, Hofesedy.

Vsem jmenovaným přejeme hodnè zdraví a spokojenosť do dalších let.

Za region Rakovník Rážíèková

Region Zátec

Ve druhé polovinì tohoto roku se doøívají naši členové u ñíøe narození krásných výroèí: Ann. Martíšová, 18. 7. - 83 let, Zátec. Helena Jandová, 22. 7. - 82 let, Vrouèek. Františka Richterová, 25. 7. - 82 let, Vidovle. Marie Matjeková, 6. 8. - 81 let, Zátec. Emílie Odvárková, 10. 8. - 87 let, Ócioch. Olga Novohradská, 15. 8. - 81 let, Louø. Evženie Košálová - 15. 9. - 86 let, Zátec. Anna Hrádková, 20. 9. - 83 let, Podbohy. Václav Maulis, 21. 9. - 81 let, Zátec. Vladimír Rùha, 9. 10. - 81 let, Louø. Nadežda Svæcená, 20. 10. - 88 let, Zátec. Marie Plosová, 16. 11. - 81 let, Trutnov. Václav Vašek, 20. 11. - 83 let, Kryny. Josef Holec, 28. 11. - 83 let, Zátec. Olga Holubová, 7. 12. - 87 let, Vrouèek. Evženie Kořánová, 9. 12. - 83 let, Zátec. Zdenka Helena Špaèková, 14. 12. - 84 let, Zátec. Anastazie Zedníková, 14. 12. - 90 let, Podbohy.

Všem témoto členùm přejeme mnoho zdraví, štøesí a spokojenosť do dalších ještì mnoha let za region přaje

Kamilina Ondráèová

V Ùem jubileum blahoøaje i redakce Zpravodaje

NAŠE RÁDY OPUSTILI...

Region Žatec

V měsíci záři zemìla naše členka Marie Mazurová, 28. 12. - 80 let, Zátec, která pocházela z Mironosté na Volyni. Tichou vzpomínce zasunej projevuje

Kamilina Ondráèová

Záříèek

25. 8. zemìla po krásné nemicí v èeku nedožitých 90 let p. Marie Kadlecová-Šplichalová, rov. v Kurdybani-Zámostkém, bytem z Mironosté na Volyni.

Tichou vzpomínce zasunej projevuje

Zprávu podává Josef Kadlec, Krmelín

Upřímnou souèasnost projevuje i redakce Zpravodaje

DARY, DOŠLÉ NA KONTO SDRUŽENÍ V ZÁŘÍ

Darie Mášová, Praha - 200 Kč, Václav Kytl, Mašťov - 200 Kč.

Region Chomutov: Helena Zárybnická, Dvùr Králové n. L. - 100 Kč, Vlastimil Jelinek, Jirkov - 100 Kč.

Dárce z seðze dékujeme!

Dùležitou upozornìní Jelikož se množí dotazy dárceù na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádìt v každém čísle Zpravodaje. Název konta: Sdružení Čechù z Volyně a jejich přátele, Praha. Číslo konta: 00000-1937591369/0800, České spoòitele a.s. - Rytíøská 29, Praha 1. Dary mùžete poslat i na adresu hospodáøí Sdružení: Marie Nedášová, Svidnická 509, 181 00 Praha 8. Prosíme čtenáøe, aby naøi neupomnula o zveřejnìování danù- dary mùžeme uveřejnit leproèe po obdržení úctìnìho dokladu!

Krajane! I nepoštøíte v zádmìnì případì penèenì dary na adresu redaktory! Díky za pochopení.

Záležitostí týkající se evidence členù - zmìny adres, přihlášky nových členù - ukonèení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: prof. MUDr. Vladimír Dufek, Na Hřebenách 20, 150 00 Praha 5

Tiraz: Zpravodaj vydává Sdružení Čechù z Volyně a jejich přátele pro poøaby svých členù. Za obsahovou náplní èlánkù odpovídají jejich autoøi. Vychází jako obecnìk. Seftedaktor: Vára Letzová, Slapská 19/16, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zápisù povoleno Česká poøta, s.p., odesíláním závodem Praha č.j. nov. Tiskne: NÉOSET-Praha, Neßkanova 17, Praha 2